

مقدار تغییر	درصد تغییر	سال ۱۳۹۹	سال ۱۳۹۱		
۴۶۹۸٫۷	۵۱۶٫۲	۵۶۰۹	۹۱۰٫۳	هزار میلیارد ریال	بدهی بخش دولتی به سیستم بانکی
۱۰۲۰٫۴	۷۷۵٫۴	۱۱۵۲	۱۳۱٫۶	هزار میلیارد ریال	بدهی دولت به بانک مرکزی
۳۴۰٫۳	۶۰۰٫۲	۳۹۷۰	۵۶۷	هزار میلیارد ریال	بدهی دولت به بانک‌ها
۶۷۵٫۸	۱۴۶۲٫۸	۷۲۲	۴۶٫۲	هزار میلیارد ریال	بدهی بانک‌های تجاری به بانک مرکزی

جدول شماره ۸

شاخص	سال ۱۳۹۱	سال ۱۳۹۹
ضریب جینی	۰٫۳۶۵۹	۰٫۴۰۱

جدول شماره ۹

شاخص	تیر ۱۳۹۲	تیر ۱۴۰۰
تورم مناطق شهری	۳۳٫۹	۴۳٫۷
تورم مناطق روستایی	۳۹٫۴	۴۷٫۳

جدول شماره ۱۰

شاخص	واحد	سال ۱۳۹۱	سال ۱۳۹۹	درصد تغییر	مقدار تغییر
هزینه کل ناخالص در مناطق شهری	تومان	۱۶۴۲۸۰۶۲	۶۳۴۶۸۴۰۰	۲۸۶٫۳	۴۷۰۴۰۳۳۸

جدول شماره ۱۱

شاخص	دولت احمدی‌نژاد	دولت گذشته	درصد تغییر
متوسط رشد اقتصادی ۸ ساله	۲٫۳	۱٫۲	۴۷٫۸-
متوسط رشد اقتصادی بدون نفت در ۸ سال	۴٫۳	۱٫۳	۶۹٫۸-
متوسط رشد درآمد ملی کشور در ۸ سال	۲٫۸	۱٫۸-	۱۶۴٫۳-
متوسط رشد بخش صنعت	۵٫۵	۱٫۶	۷۰٫۹-
متوسط رشد بخش ساختمان	۴٫۶	۴٫۶-	۲۰۰-

جدول شماره ۱۲

سال/ شاخص	پاییز ۱۴۰۰	پاییز ۱۳۹۹
رشد اقتصادی با نفت	۳٫۹	۱٫۱
رشد اقتصادی بدون نفت	۳٫۸	۰٫۶

جدول شماره ۱۳

شاخص	واحد	تیر ۱۳۹۲	تیر ۱۴۰۰	درصد تغییر	مبلغ تغییر
قیمت مسکن در تهران	میلیون تومان	۳٫۷	۳۰	۷۲۱٫۹	۲۶٫۴

جدول شماره ۱۴

نرخ ارز

نرخ ارز از متوسط ۳ هزار و ۲۷۰ تومان در تیرماه ۱۳۹۲ به حدود ۲۵ هزار تومان در ماه پایانی دولت گذشته افزایش یافت که بیشترین رشد قیمت ارز در بین تمام دولت‌های قبل از انقلاب بود. (جدول ۶) در بین دولت‌های پس از انقلاب، دولت حسن روحانی منفی‌ترین کارنامه را در کنترل نرخ ارز و حفظ ارزش پول ملی کشور به جای گذاشت.

نرخ دلار در بازار آزاد در دوره هشت‌ساله حسن روحانی ۶۴۹ درصد افزایش یافت تا بی‌سابقه‌ترین گرانی ارز در تاریخ اقتصاد پس از انقلاب رقم بخورد.

دولت دهم نرخ ارز را با قیمت ۳/۲۷۱ تومان به دولت گذشته تحویل داد اما دولت گذشته با افزایش بی‌سابقه ۶۴۹ درصدی، نرخ ارز را با قیمت ۲۴۵۱۸ تومان به دولت رئیسی تحویل داد.

در بین دولت‌های پس از انقلاب، بعد از دولت گذشته که رتبه اول را از لحاظ گرانی ارز داشته، دولت موسوی با ۳۴۱ درصد و دولت رفسنجانی با ۲۹۷ درصد در رتبه‌های دوم و سوم قرار دارند.

افزایش نرخ ارز به معنای کاهش ارزش پول ملی کشور است و ریشه مشکلاتی همچون کاهش قدرت خرید مردم و رشد تورم محسوب می‌شود. دولت گذشته با وجود ادعاهای فراوانی که در زمینه کنترل نرخ ارز مطرح کرد، فاجعه‌بارترین عملکرد را در این زمینه به جای گذاشته است. (نمودار ۴)

دولت احمدی‌نژاد که افزایش نرخ ارز در آن همواره مورد تمسخر و انتقاد روحانی و دولت‌ش بود، عملکرد به مراتب بهتری از دولت گذشته در کنترل نرخ ارز داشته است. میزان افزایش نرخ ارز در دولت احمدی‌نژاد ۲۵۲ درصد بود، در حالی که در دولت گذشته ارز ۶۸۶ درصد گران شد. (جدول ۷)

تورم تولید

دولت گذشته، تورم بخش تولید را ۲ برابر کرد. بر اساس گزارش مرکز آمار، تورم نقطه به نقطه تولیدکنندگان صنعتی در بهار ۱۴۰۰ به ۹۴٫۷ درصد رسید که بالاترین میزان تورم بخش تولید در دو دهه اخیر است. تورم نقطه به نقطه تولیدکنندگان صنعتی نسبت به پایان دولت دهم (۴۳ درصد در بهار ۱۳۹۲) بیش از ۲ برابر شده است. تبعات سنگین این فاجعه را در ماه‌های بعد از دولت دوازدهم در تورم بخش مصرفی شاهد بودیم.

بدهی به سیستم بانکی

دولت رئیسی در حالی تشکیل شد که

بدهی بخش دولتی به سیستم بانکی در سال ۱۳۹۹ نسبت به سال ۱۳۹۱ بیش از ۵۱۶ درصد افزایش یافته و از ۹۱ هزار میلیارد تومان به ۵۶ هزار میلیارد تومان رسیده بود. بدهی دولت به بانک مرکزی هم از ۱۳ هزار میلیارد تومان در پایان سال ۱۳۹۱ به ۱۱۵ هزار میلیارد تومان در پایان سال ۱۳۹۹ رسید که نشانگر رشد ۷۷۵ درصدی است. (جدول ۸)

بدهی دولت به بانک‌ها هم در این مدت ۶۰۰ درصد افزایش یافت و از ۵۶٫۷ هزار میلیارد تومان در سال ۱۳۹۱ به ۳۹٫۷ هزار میلیارد تومان در سال ۱۳۹۹ رسید. دولت گذشته در ۸ سال عمر خود به طور خالص بیش از ۵۴۰ هزار میلیارد تومان از سیستم بانکی استقراض کرد. در پایان دولت دهم بدهی بخش دولتی به سیستم بانکی کشور ۱۰۳/۷ هزار میلیارد تومان بود که در پایان دولت گذشته به ۶۴۳٫۹ هزار میلیارد تومان افزایش یافت. این بدهی هنگفت به دولت رئیسی منتقل شده و یکی از زمین‌های سوخته دولت گذشته محسوب می‌شود.

دولت گذشته در ۴ ماه اول سال ۱۴۰۰ که ماه‌های پایانی عملکردش بود، بیش

از ۵۴ هزار میلیارد تومان پول چاپ کرد و با بی‌انضباطی تمام، کسری بودجه را در این مدت رفع کرد و تبعات وحشتناک تورمی آن را برای دولت رئیسی به جای گذاشت. رقم ۵۴ هزار میلیارد تومان عمده‌تاً صرف هزینه‌های جاری دولت گذشته شد تا استقراض از بانک مرکزی پایان کار دولت گذشته باشد. احسان خاندوزی وزیر امور اقتصادی و دارایی اعلام کرده که دولت مردمی تمام ۵۴ هزار میلیارد تومانی را که دولت قبل در چهار ماه نخست سال ۱۴۰۰ از بانک مرکزی استقراض کرده بود، تسویه کرد. وی گفت: دولت مردمی در حالی در ابتدای شهریورماه سال ۱۴۰۰، شروع به کار کرد که نه تنها بخش زیادی از ظرفیت انتشار اوراق و استقراض دولت، استفاده شده بود، بلکه ۵۴ هزار میلیارد تومان تنخواه نیز در ماه‌های ابتدایی سال، به مصرف رسیده بود و کسری بودجه بزرگی که از ابتدا در دل قانون بودجه وجود داشت، فشار سنگینی را برای تأمین هزینه‌های جاری و عمرانی دولت ایجاد می‌کرد. با این حال در ۲۹ اسفند ۱۴۰۰ دولت موفق شد بدهی دولت قبل به بانک مرکزی را تسویه کند.

ویژه‌نامه

سالگرد سیزدهمین دوره

انتخابات ریاست جمهوری

خرداد ۱۴۰۱

۳۷

ایران